

Goud in handen

Samen Oplopen Jaarverslag 2021

SAMEN OPLOPEN
ER ZIJN VOOR GEZINNEN

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Over Samen Oplopen	5
2021 in cijfers	6
Verhaal uit de praktijk	20
Project Start Kansrijk	21
Highlights	22
Impactmeting	24
Verhaal uit de praktijk	28
Collectief	30
Fondsen en bijdragen	31

“Zet de probleembril af en benut de kracht van gewone burgers. Dan heb je goud in handen.”

Als je bedenkt dat 2021 - onder invloed van Corona - vooral het jaar was waarin alles op de rem ging, dan zal je begrijpen dat ik bijzonder trots ben op het feit dat Samen Oplopen in dat jaar juist te maken kreeg met flinke groei. We rondde ons Groeiprogramma van het Oranjefonds af in aanwezigheid van de koning en koningin en ons team groeide door de komst van nieuwe leden met ieder een eigen expertise. We verrijkten onze werkwijze onder meer door ons handboek verder uit te breiden, een nieuwe gezamenlijke handboekversie te ontwikkelen met Steunouder en door een start te maken met het digitaliseren van onze impactmetingen. Misschien nog wel het állermooiste: we groeiden van vijf naar achttien gemeenten. Dertien nieuwe gemeenten in één jaar tijd; dat is onze grootste expansie tot nu toe.

We gingen duidelijk van zaaien naar oogsten! Zo kunnen we nóg veel meer gezinnen en jongeren steunen.

Dat belooft veel voor de toekomst. Maar die toekomst heeft meer nodig dan onze drijfveren. De transformatie van de zorg moet nog veel meer dan nu handen en voeten krijgen. Doordat gemeenten zelf hun budgetten mogen beheren, is de invulling van jeugdzorg en hulpverlening overal anders. De inzet van informele steun in de vorm van maatwerk wordt in zo'n versnipperd systeem nóg belangrijker dan voorheen.

We zien dat de olietanker langzaam begint te keren en dat gemeenten steeds meer inzien wat preventie en informele steun – ofwel: de ene inwoner die wat voor de ander doet - kunnen

Een voorwoord van
Linda Otterman,
directeur van Stichting
Samen Oplopen

betekenen. Ze durven steeds vaker kritisch te kijken naar wat er allemaal ‘vastzit’ in de eerste- en tweedelijnszorg en wat daarvan ook kan worden opgepakt door ‘gewone burgers’. Waardoor zorgkosten omlaag gaan en – hoe mooi – we wat normaler omgaan met gezinnen waar stress de boventoon voert.

Minder met de ‘probleem-bril’ op, meer met open vizier en een menselijker perspectief. Gemeenten hebben goud in handen met hun eigen inwoners die vrijwillig iets willen betekenen voor een andere inwoner. Onze prachtige groei is een directe uitkomst van de toenemende moed van gemeenten en uitvoerende organisaties om gebaande paden te verlaten.

Maar als ik kijk naar de hoeveelheid inspanning die het kost om gemeenten te overtuigen, is de olietanker nog altijd log en voert de wind hem nog te vaak in tegengestelde richting. Er is dan ook nog altijd veel werk aan de winkel om bestaande systemen van schotten en beschikkingen te hervormen. De vorming van het collectief ‘Informeel steun voor kind en gezin’ in 2019 was een stap in de goede richting. In 2021 trokken Buurtgezinnen, Steunouder, Home-Start en Samen Oplopen de samenwerking verder aan om ervoor te zorgen dat voor alle kinderen en gezinnen in Nederland informele steun beschikbaar is.

Het collectief sluit naadloos aan bij de transformatie van zorg. Wil je als gemeente informele zorg ten volste benutten, kies dan niet voor één initiatief maar combineer er minstens drie. Dan kun je pas écht impact creëren en een verschil maken.

Ik wens u veel lees- en kijkplezier toe met dit Jaarverslag 2021!

Dit is Samen Oplopen

Samen Oplopen
in 2 minuten:

Stichting Samen Oplopen wil dat ieder kind in Nederland opgroeit met voldoende kansen en mogelijkheden om zich gezond te kunnen ontwikkelen in het eigen gezin. Een goede en veilige gezinssetting is daarvoor essentieel. Eentje waarin stress niet de overhand heeft. En waar kwetsbare ouders voldoende aandacht en goede zorg aan hun kinderen kunnen geven.

Bij gezinnen met kinderen en jongeren tot 23 jaar en waar complexe problemen zich opstapelen, wordt vaak professionele hulpverlening ingezet. Maar is dat wel hetgeen de gezinsleden zelf willen? Zij voelen zich vaak veel prettiger bij een vriendschappelijke vorm van hulp. Van een medeburger, die vanuit gelijkwaardigheid met ze meekijkt en meedenkt en die misschien wel gewoon om de hoek woont. Die samen met het gezin werkt aan alle factoren die stress opleveren. En die in staat is zich in te leven en kan aansluiten op de leefwereld van het gezin.

Krachtige burgers als gezinsvrijwilliger

Samen Oplopen combineert formele en informele zorg voor gezinnen met complexe problematiek, zoals armoede, financiële problemen, scheiding, eenzaamheid of psychiatrische klachten. We koppelen levenswijze medeburgers als vrijwilligers aan gezinnen die (op dat moment) steun kunnen gebruiken. Hij of zij loopt op vriendschappelijke manier een tijdje op met het gezin en denkt mee. Ook buiten kantooruren. Vaak ontstaan er langdurige contacten met de vrijwilliger en zijn of haar netwerk.

Betrokken coördinator als professioneel hulpverlener

Daarnaast worden de vrijwilligers en gezinnen begeleid door een betrokken coördinator, die professioneel hulpverlener is binnen een lokale organisatie. De coördinator begeleidt de gezinsvrijwilliger én kan kortdurend hulp verlenen in het gezin of nauw samenwerken met bestaande hulpverlening. Op die manier halen de coördinatoren te zware problemen van de schouders van de gezinsvrijwilligers. Ze trainen en coachen de vrijwilliger, zodat deze goed is toegerust. Dit jubileumjaar konden we, dankzij een bijdrage van het Van Tellingen-Pul Fonds, de vrijwilligers extra scholing aanbieden.

Maatwerk

Samen doen vrijwilliger, coördinator, de ouder of de jongere alles wat nodig is om in elk uniek gezin de stress te verminderen. Maatwerk dus. Het scala aan steun is groot: coaching, hulp bij opvoeding en financiële zorgen, spelen met de kinderen, begeleiding naar instanties, samen activiteiten ondernemen of klussen, helpen met integreren en de samenleving begrijpen, bieden van gezelligheid, aandacht of een luisterend oor. Altijd volgens de presentiebenadering waarin we aansluiten op de behoeften, het tempo en de leefwereld van het gezin. En in de vertrouwde thuisomgeving met oog voor alle leden van het gezin.

Lokaal ingebed

Samen Oplopen is een methodiek die uitgevoerd wordt door lokale organisaties. Zo is Samen Oplopen goed ingebed in de lokale structuren. De organisatie hoeft het wiel niet opnieuw uit te vinden en kan gezinnen en jongeren beter en sneller helpen. Stichting Samen Oplopen levert de beproefde en onderzochte methodiek, de trainingen, materialen en coaching.

Samen Oplopen werkt

Jaarlijkse impactmetingen laten zien dat deze aanpak van Samen Oplopen positief uitwerkt op alle leefgebieden. De methode combineert formele en informele zorg en zorgt voor integratie, participatie, minder jeugdhulp en minder ondertoezichtstellingen. Gezinnen worden gelukkiger en de (jeugd)zorgkosten nemen af.

2021 in cijfers

In een jaar waarin Corona de boventoon voerde voor iedereen, was ons werk niet zonder resultaat. Sterker nog: onze cijfers waren nog nooit zo goed! Een recordaantal nieuwe gemeentes sloot zich aan en ging van start met onze methodiek. We bereikten maar liefst 263 gezinnen met 467 ouders en 603 kinderen waar in totaal 320 vrijwilligers en 30 coördinatoren het verschil maakten.

Totaal aantal gezinnen dat steun kreeg van Samen Oplopen in 2021

263

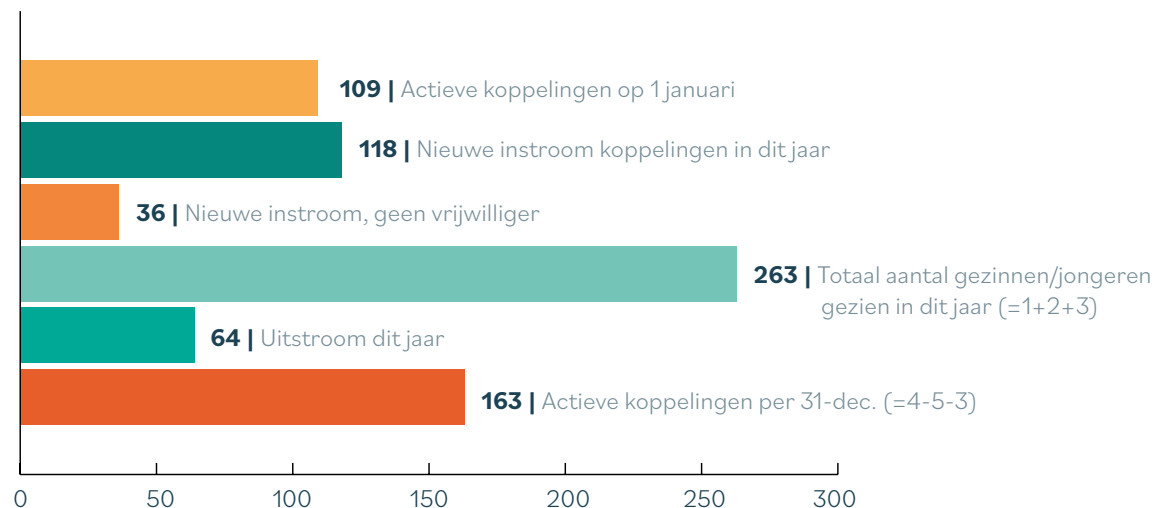

Verloop koppelingen 2021

Een koppeling (het gezin/de jongere en de vrijwilliger) wordt ongeveer twee jaar begeleid door de coördinator. Het zijn intensieve trajecten; er speelt vaak veel in de gezinnen. De uitdagingen komen soms pas in de loop van de tijd naar boven, wanneer er een groot vertrouwen is ontstaan tussen het gezin/de jongere en de vrijwilliger.

We vinden het belangrijk om voor iedere vrijwilliger en elk gezin een goede match te maken. Op basis van persoonlijkheid, wensen, behoeften, expertise en gedeelde interesses. We zetten hier optimaal op in en hebben dan ook nauwelijks uitval van vrijwilligers. Er zijn gezinnen

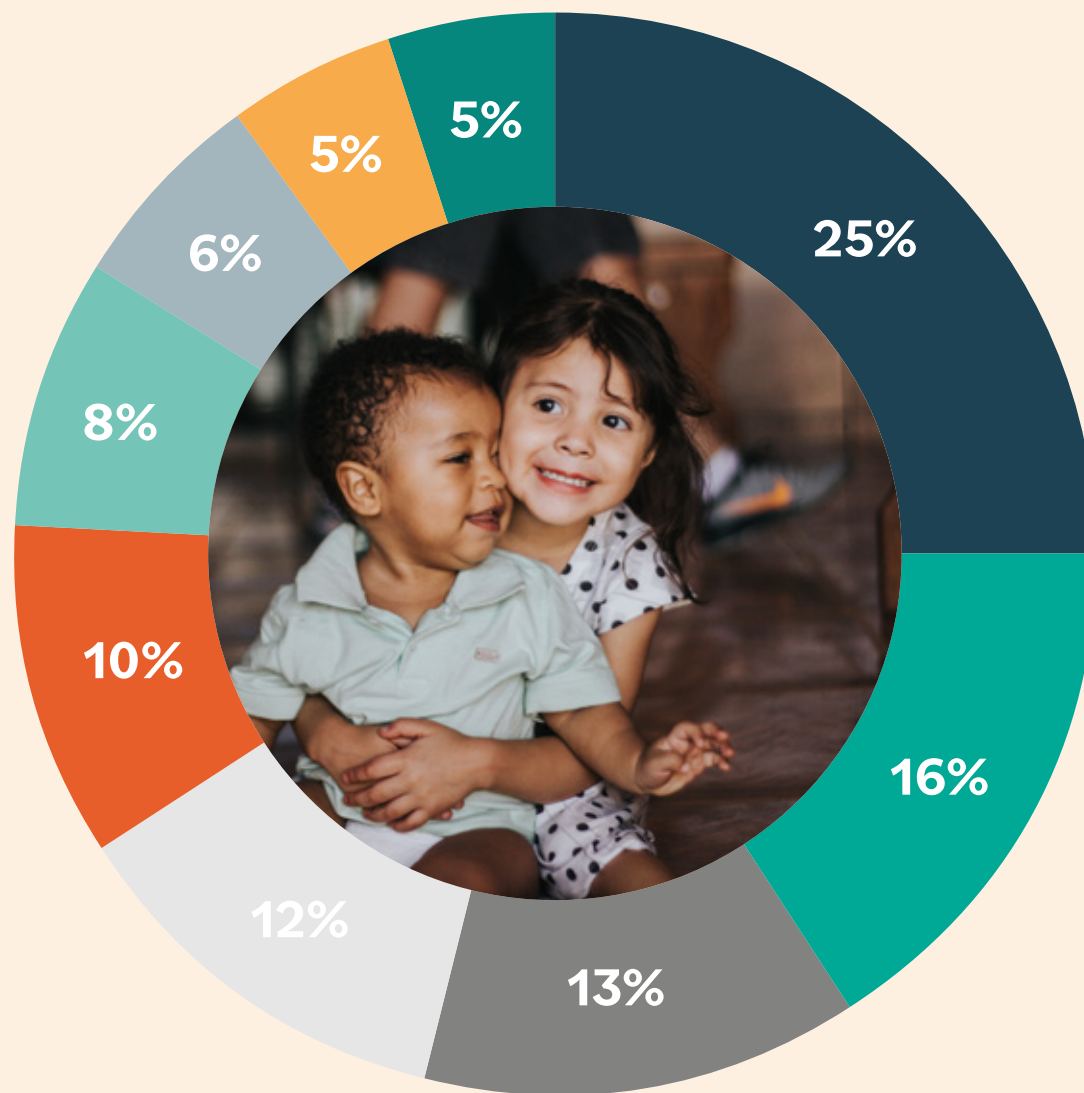
waar niet meteen een passende vrijwilliger voor gevonden wordt. In die situaties begeleidt de coördinator het gezin tot er een koppeling gemaakt kan worden. Het was dit jaar moeilijker dan ooit om vrijwilligers te werven en te binden. We verklaren dat door de lockdowns en Coronamoeheid. Gezinnen moesten hierdoor soms langer wachten en coördinatoren moesten creatiever zijn met werven en het behouden van vrijwilligers. Onze coördinatoren zijn hulpverleners. Zij pakken ingewikkelde vragen op, bewaken de veiligheid in het gezin of werken samen met andere gezinshulpverleners.

Etnische achtergrond van de gezinnen

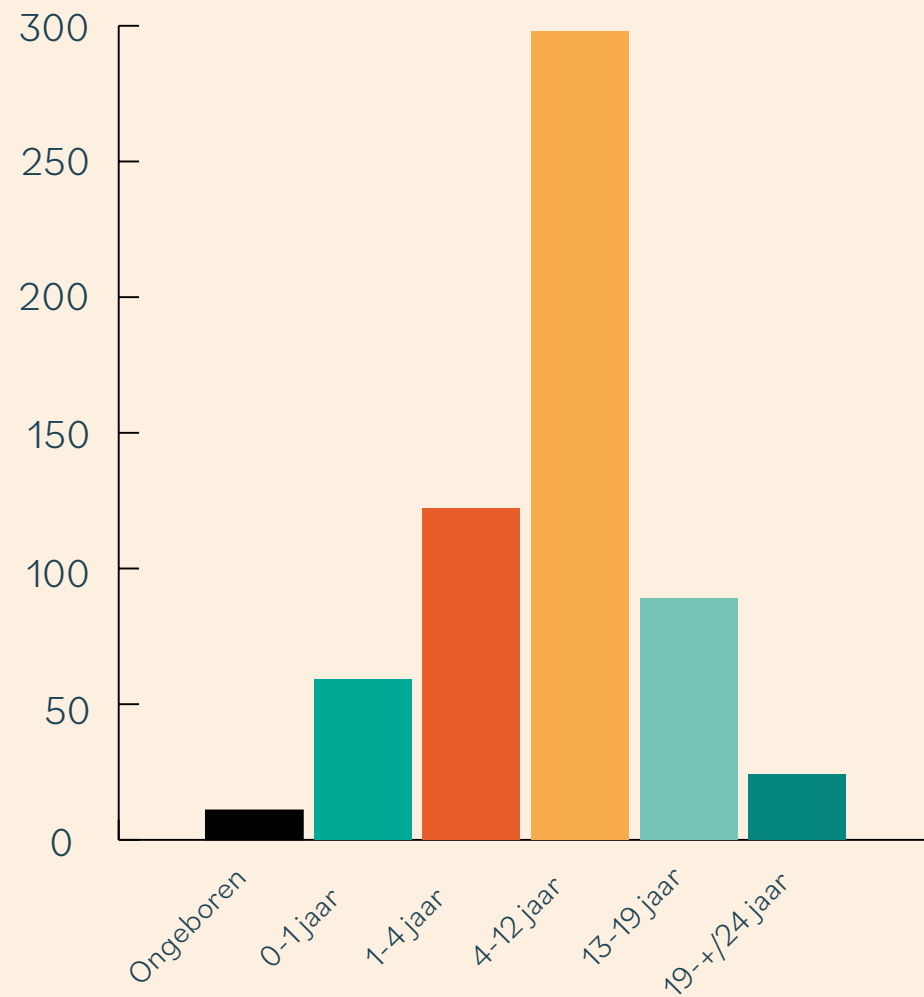
75% van de gezinnen die steun vragen is geboren in een ander land. 55% daarvan bestaat uit vluchtelinggezinnen. Een nieuwe plek vinden in Nederland zorgt voor vragen en stress op meerdere levensgebieden tegelijk.

- Nederland
- Syrië
- Midden-Oosten
- Andere Afrikaanse landen
- Marokko
- Eritrea
- Overig
- Turkije
- Andere Europese landen

Leeftijd kinderen

Aantal ouders dat meedeed met
Samen Oplopen in 2021

467

Aangegeven stressfactoren waar gezinnen
mee kampen in 2021

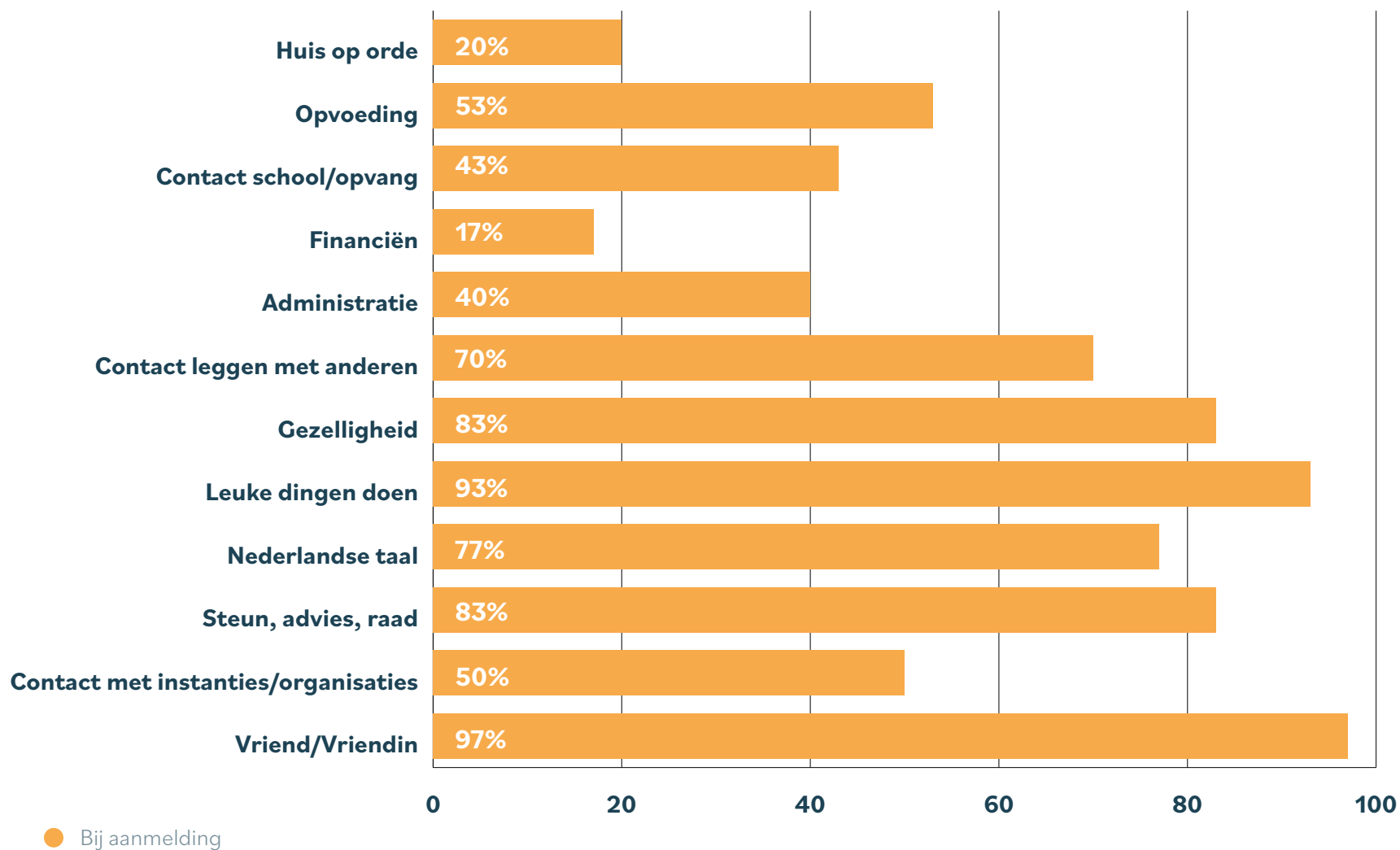
Vrijwel al onze gezinnen kampen met meerdere stressfactoren. We geloven erin dat - als we met elkaar stress kunnen verminderen - ouders vanzelf toekomen aan positieve aandacht voor hun kinderen. Het hele gezinsklimaat verbetert dan. Daardoor krijgen kinderen in de gezinnen en jongeren meer toekomstkansen.

Hulpvraag bij aanmelden

We zien dat gezinnen steun vragen op meerdere gebieden. De wensen liggen vooral op het gebied van luisteren, raad, gezelligheid, mensen ontmoeten en leuke dingen doen. In eerste instantie is er niet zo'n grote vraag om hulp bij contact met instanties, financiën en administratie. Toch blijken veel vrijwilligers daar in de loop van de tijd, als er meer vertrouwen komt tussen gezin en vrijwilliger, wel degelijk bij te gaan helpen.

Dat de vrijwilliger als een vriend of vriendin voor het gezin is, is vaak de grootste wens. Voor gezinnen is dit een metafoor voor hoe dichtbij vrijwilligers mogen komen en wat ze voor hen betekenen.

Totaal aantal vrijwilligers in 2021

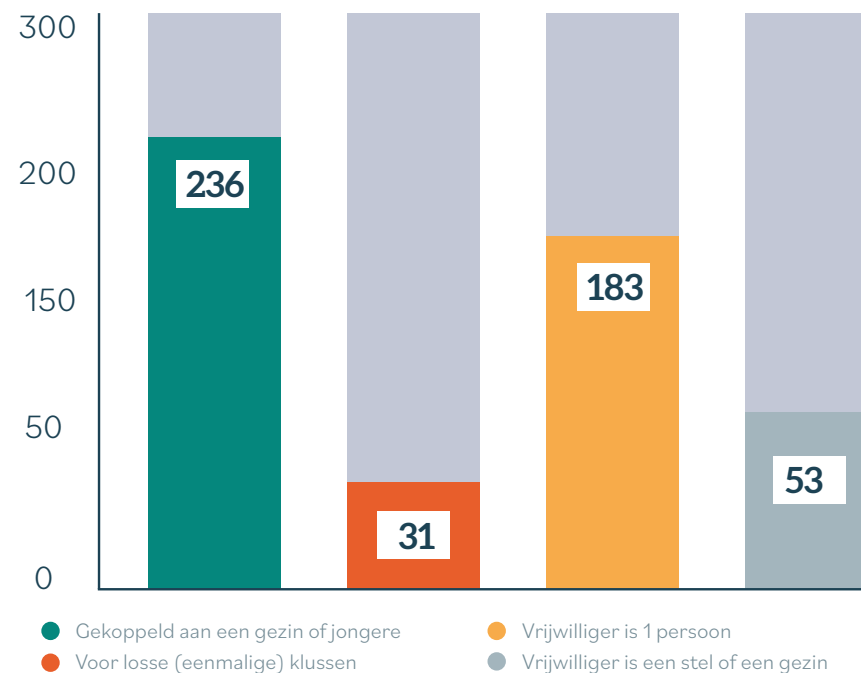
320

Type vrijwilliger

De meeste vrijwilligers worden gekoppeld aan een gezin. 96% van de gezinnen wordt door levenswijze vrijwilligers begeleid en 4% van de gezinnen wordt begeleid door 3e-jaars hbo-stagiaires die een opleiding doen als hulpverlener en minimaal tien maanden mee kunnen lopen. We bekijken goed voor welk gezin dit geschikt is. Enkele vrijwilligers begeleiden meer dan één gezin. Om de vrijwilligers heen, die koppelingen begeleiden, hebben we een kring van vrijwilligers die zich willen inzetten op specifieke zaken zoals klussen in huis, verhuizingen, bestuurswerk, advieswerk, vormgeving, Excel, of schrijfklussen.

De meeste vrijwilligers die in gezinnen komen, doen dat alleen. Ongeveer 25% loopt als stel of gezin op met het gezin, die tellen wij hier als 2 personen, ook al zijn hun kinderen betrokken.

Vrijwilligers

Het getal 320 vrijwilligers staat eigenlijk voor nóg voor meer betrokken personen. We zien dat vrijwilligers hun netwerk vaak betrekken. Buren, vrienden of familie van de vrijwilligers geven kleding, huisraad of een fiets, helpen met huiswerk, e.d. Deze personen hebben wij hier niet meegeteld.

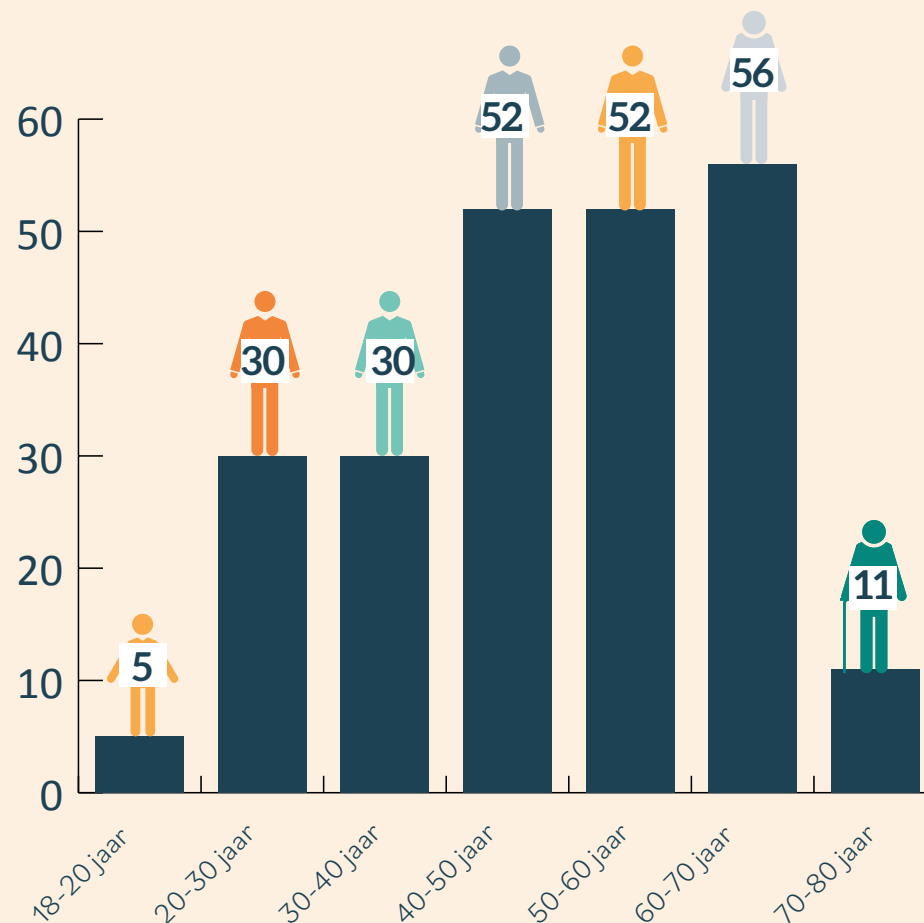
Sommige vrijwilligers komen op een vast dagdeel, anderen wisselen per week. Sommigen komen eens per twee weken, anderen drie keer per week. Vrijwilligers besteden zo'n een tot vijf uur per week aan een gezin. Als er crisissen zijn in de gezinnen is er vrijwel dagelijks contact tussen de vrijwilliger en het gezin. In dat geval is de coördinator ook heel intensief betrokken om hulp te verlenen of in te schatten wat er nodig is en zo nodig hulp erbij te halen.

Leeftijd vrijwilligers in aantallen

We hebben hier alleen de leeftijd genomen van de 'hoofdvrijwilliger' die gekoppeld is aan een gezin.

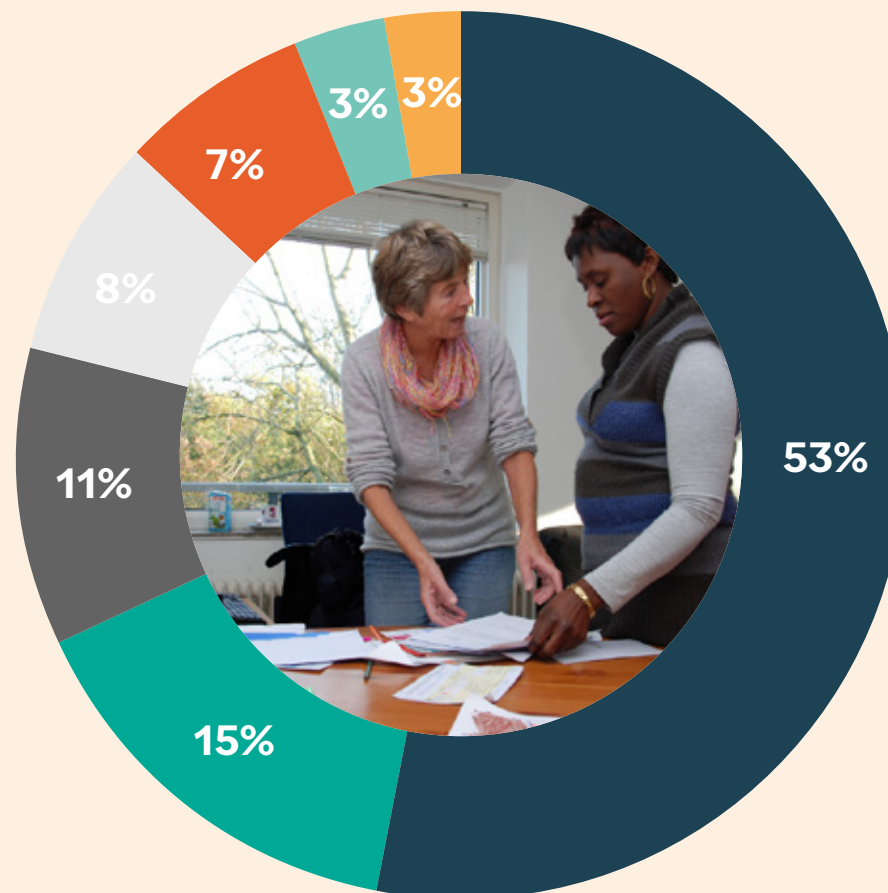
“Vrijwilligers zijn
het goud
in onze organisatie.”

- Linda Otterman

Doorverwijzers gezinnen

We zien dat meer dan de helft van de gezinnen wordt doorverwezen door het Wijkteam, de Sociale teams of een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Conclusie is dat veel vluchtelinggezinnen al beland zijn in de eerstelijnszorg. We hopen in de toekomst dat doorverwijzingen nog eerder bij Samen Oplopen terechtkomen zodat eerste en tweedelijns zorg nog minder nodig zijn.

- Wijkteam (CJG/Sociaal Team)
- Overig
- Vluchtelingenwerk
- Verloskundige
- Consultatiebureau/GGD
- Scholen
- Zelf aangemeld

Afschalen en opschalen van zorg

Voorkomen, verminderen en stoppen van formele zorg en samenwerken met formele zorg.

We zien dat Samen Oplopen in 93% van de gevallen zorgt dat er geen formele hulp nodig is of dat de formele hulp kan worden afgeschaald of gestopt. In de helft van de gevallen is er geen enkele formele hulp nodig.

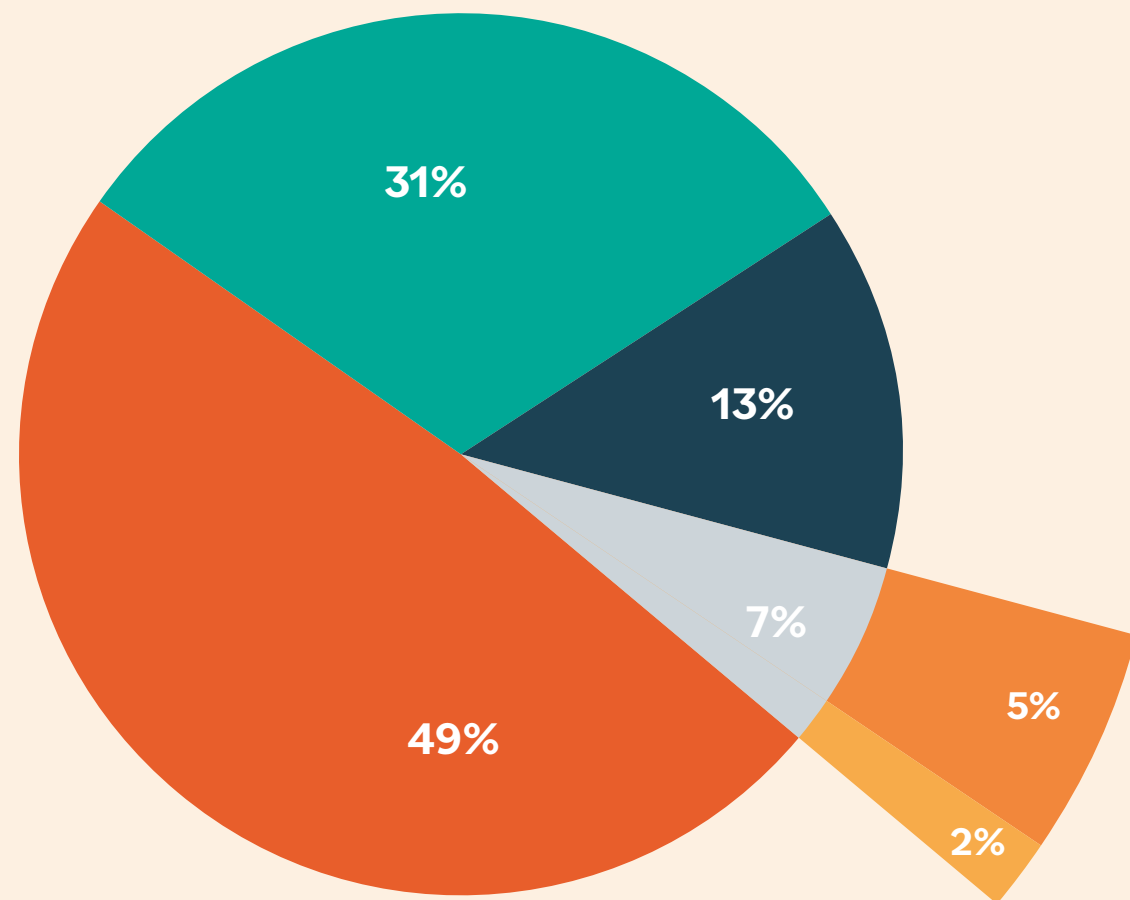
Doordat Samen Oplopen een coördinator heeft die een hulpverleningsachtergrond heeft en het geluk heeft dat vrijwilligers vaak sterk in de schoenen staan, kunnen we gezinnen steunen die een veelheid aan of complexe problemen hebben. Daarmee onderscheiden we ons van andere informele zorg voor gezinnen en kinderen. Deze gezinnen kregen in het verleden vaak alleen maar hulp van hulpverleners. De steun voor hen is niet altijd in het eigen netwerk te vinden. Ook deze gezinnen en jongeren gunnen we een vrijwilliger: steun van mens-tot-mens: wederkerig, gelijkwaardig en vriendschappelijk.

Hulpverlening minderen:

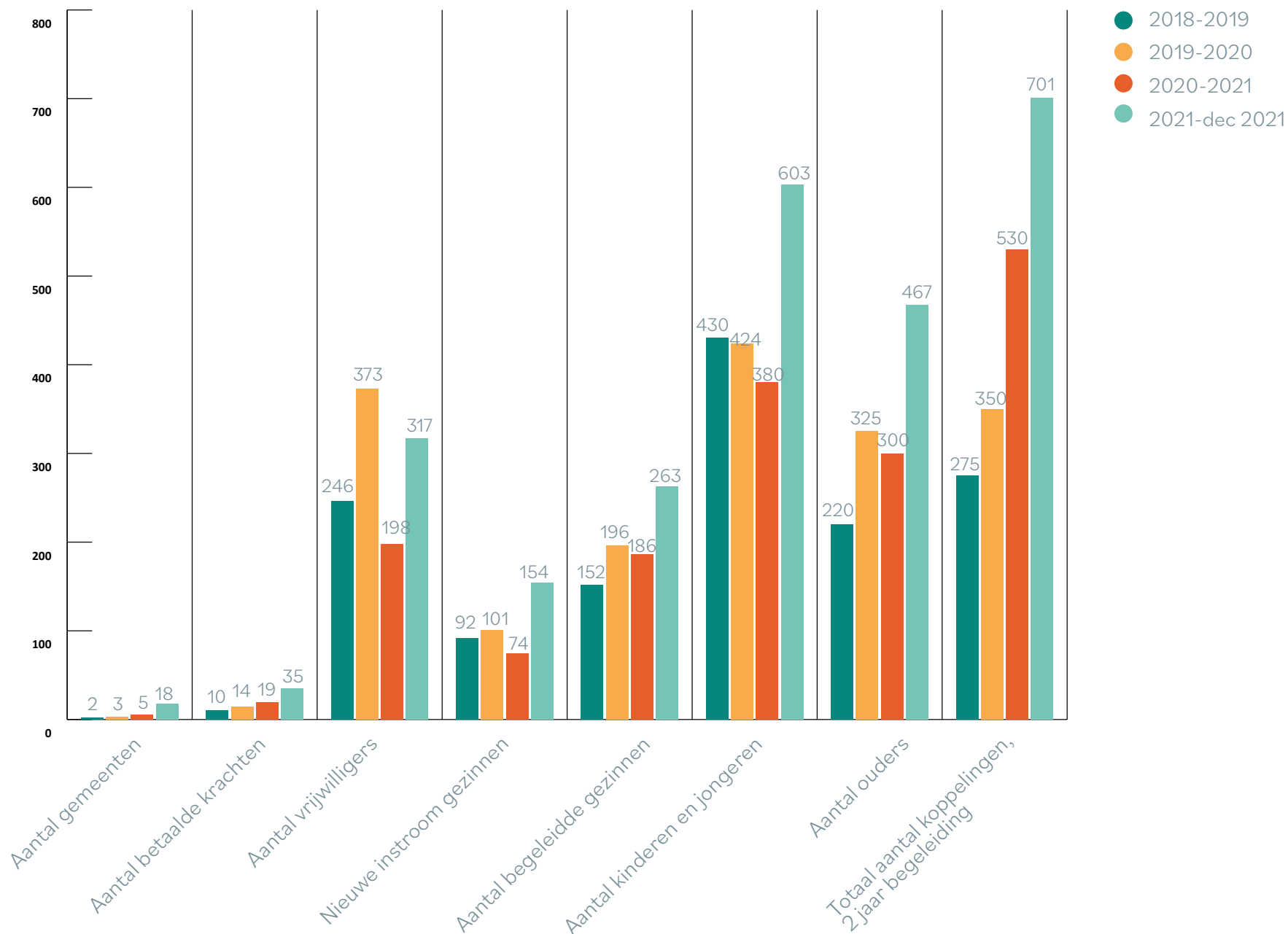
- Enige hulp: Samen Oplopen was de enige hulp die aanwezig was.
- Parallel: Samen Oplopen liep parallel met hulpverlening: waardoor hulpverlening minder intensief nodig is of efficiënter werkt.
- Afschalen: Er was geen formele hulpverlening meer nodig door de inzet van Samen Oplopen.

Opschalen (hulpverlening wordt erbij gevraagd):

- Opschalen SOL blijft betrokken: Samen Oplopen heeft formele hulpverlening ingeschakeld en bleef ook zelf betrokken.
- Opschalen SOL stopt: Samen Oplopen heeft formele hulpverlening ingeschakeld en stopt.

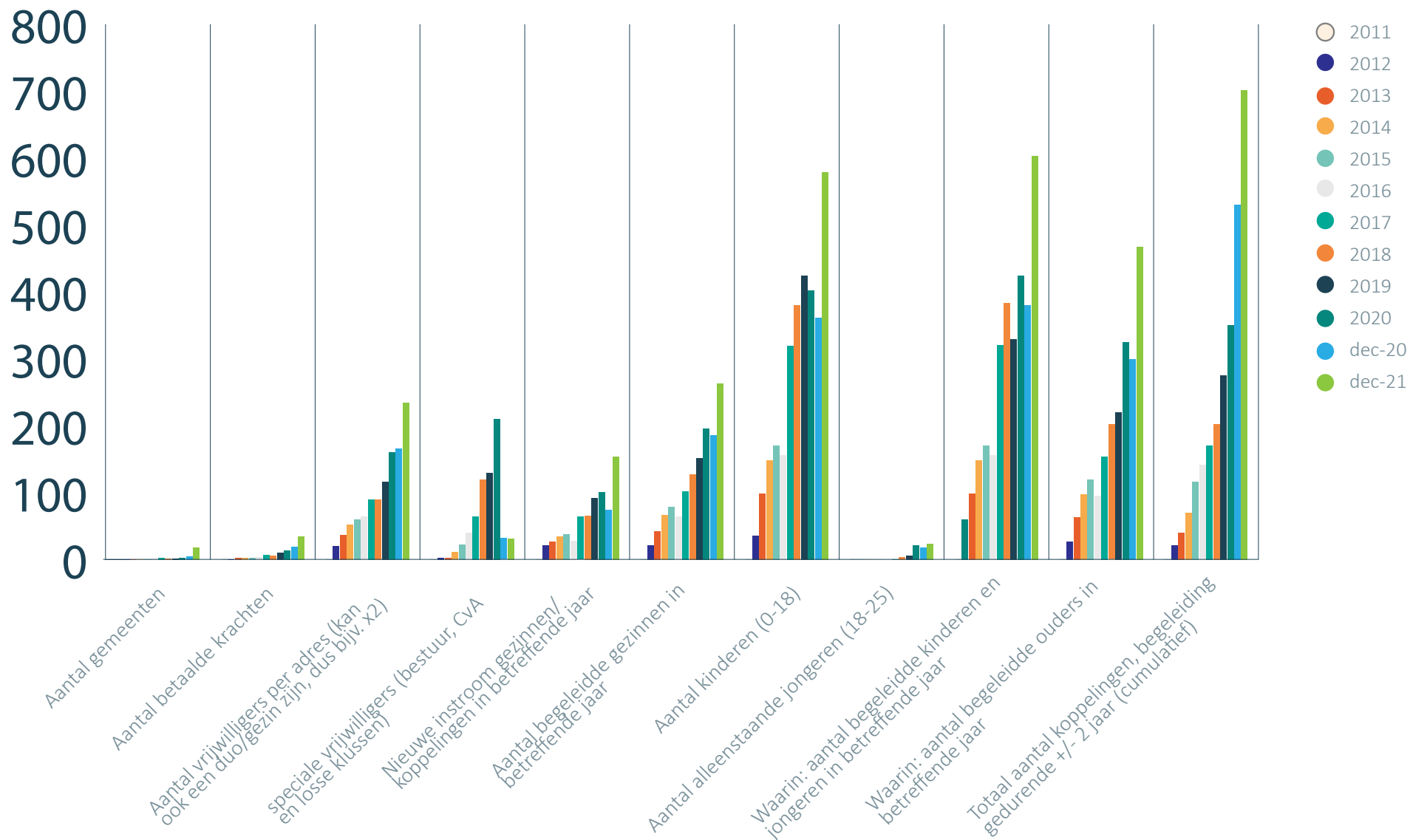

Groei Samen Oplopen laatste 4 jaar

Groei Samen Oplopen laatste 11 jaar

Samen Oplopen groeit gestaag. In aantal gezinnen, vrijwilligers, koppelingen én in het aantal gemeenten dat Samen Oplopen uitvoert. De transformatie van de (jeugd)zorg en het sociaal domein is een taai gebeuren dat de laatste jaren gelukkig langzaam vorm krijgt. Er zijn heel wat gesprekken nodig met gemeenten en potentieel uitvoerende organisaties voor Samen Oplopen ergens 'staat'. We zetten onze missie echter onverminderd voort en voelen ons soms een soort profeet voor een andere manier van 'steun en zorg' in Nederland.

Rapportcijfers

Elk jaar weer waarderen de gezinnen de vrijwilligers en coördinatoren met een ruime 9. Dat zegt iets over de dankbaarheid voor deze vorm van steun, zorg en aandacht. We zijn hier enorm trots op en zijn natuurlijk vooral blij voor onze gezinnen dat zij zich zó goed gesteund voelen.

Rapportcijfers van het gezin of de jongere aan de vrijwilliger na een jaar:

9,3

Rapportcijfers van het gezin of de jongere aan de vrijwilliger bij afronding:

9,2

Rapportcijfers van het gezin of de jongere aan de coordinator na een jaar:

9,3

Rapportcijfers van het gezin of de jongere aan de coordinator bij afronding:

9

Samen Oplopen is actief in deze gemeenten

Samen Oplopen is in 2021 gegroeid van vijf naar achttien gemeenten. Meestal wordt Samen Oplopen uitgevoerd door welzijnsorganisaties of een combinatie van een welzijnsorganisatie die vrijwilligers werft en een coördinator in dienst van een eerstelijns organisatie die de koppelingen begeleidt. Ook de tweedelijns organisatie Cosis (actief in meerdere gemeenten in Noord-Nederland) is gestart met Samen Oplopen. Zij zien, naast de zorg van gezinsbegeleiders, de meerwaarde van vrijwilligers in de gezinnen die zij begeleiden. Samen Oplopen is, waar dan ook, altijd de brug tussen de informele en formele zorg. Eind 2021 liepen er gesprekken met een heel aantal gemeenten die willen starten met Samen Oplopen in 2022.

In Eemsdelta, Lelystad en Wijk bij Duurstede hebben we de werkwijzen van Samen Oplopen en Steunouder met elkaar verbonden.

Van Noord naar Zuid:

1. Texel
2. Westerkwartier
3. Eemsdelta

De 2^e lijnorganisatie Cosis is actief in meerdere gemeenten in Noord Nederland

4. Lelystad
5. Hellendoorn
6. Rijssen-Holten
7. Raalte
8. Twenterand
9. Olst-Wijhe
10. Ommen
11. Wierden
12. Amersfoort
13. De Bilt
14. Zeist
15. Wijk bij Duurstede
16. Papendrecht
17. Heusden
18. Middelburg

Abena terug in haar kracht als moeder

Dit hielp Abena op de rit:

- Hulp bij opvoedvragen
- Puzzelstukjes vallen op hun plek
- Gezelligheid en warmte

Abena is een alleenstaande moeder uit Ghana. Ze woont sinds vijftien jaar in Nederland en heeft drie kinderen tussen de 8 en 13 jaar. Abena raakte getraumatiseerd tijdens haar vlucht naar Nederland. De huisarts heeft haar doorverwezen naar het Centrum voor Jeugd en Gezin. Daar maakt men zich zorgen om de kinderen en de verantwoordelijkheid die op hen rust. Het CJG vraagt Samen Oplopen om de steun en begeleiding van Abena en haar kinderen op te pakken. Vrijwilliger Eline wordt gekoppeld aan het gezin.

Eline ontdekt dat er binnen het gezin opvoedvragen zijn. Abena vindt het lastig om haar kinderen volgens de Nederlandse normen op te voeden. Zo krijgen haar kinderen te veel verantwoordelijkheid en kunnen ze onvoldoende kind zijn. Het trauma van moeder uit zich in lichamelijke en psychische klachten. Abena heeft schulden en zit in de schuldsanering. Ze moet leren om haar financiën op een andere manier vorm te geven; vooruitkijken, plannen, weten wat ze te besteden heeft. Daarnaast heeft ze een beperkt sociaal netwerk en is ze overbelast. Haar kinderen hebben hechtingsproblemen.

De vraag voor coördinator Iris van Samen Oplopen is of er moet worden opgeschaald naar intensieve gezinsbegeleiding en opvoedondersteuning of dat Eline als vrijwilliger deze moeder zo kan steunen en ondersteunen dat dit niet nodig is.

Eline bezoekt Abena en kinderen elke week. Ze gaat mee op pad om te ondersteunen in de contacten met school en helpt mee in de opvoeding. Dankzij de systemische blik van de coördinator vallen puzzelstukjes op hun plek en komt moeder stukje bij beetje toe aan traumaverwerking. Ze komt steeds wat meer in haar kracht te staan.

Eline bouwt een band op met de kinderen, brengt gezelligheid en steun en fungeert daarmee als voorbeeld voor Abena. De toekomst voor de kinderen ziet er rooskleuriger uit.

Na een traject van drie jaar heeft Abena passend werk, is ze uit de schuldsanering, is haar netwerk vergroot en staat ze weer in haar kracht als moeder. Dat heeft zijn weerslag op de kinderen; ook met hen gaat het een stuk beter.

De getallen

Dankzij Eline zijn de volgende kosten* bespaard:

- Deeltijdbehandeling GGZ moeder:	€ 8.000 per traject
- 10 uur inzet CJG (€ 80 p/uur):	€ 800
- Inzet jeugdzorg:	€ 7.500 per interventie
- Schuldhulpverlening:	€ 1.500
- Sociale activering:	€ 3.750
- Inzet UWV	€ 3.000
- Bijstand (€ 1.300 p/mnd gedurende 1 jaar):	€ 15.600

Bespaarde kosten totaal: € 40.150

Kosten Samen Oplopen per jaar: € 2.500

Mocht het zo ver gekomen zijn dat de kinderen uit huis geplaatst werden, dan kost dat € 40.000 per kind en zijn de bespaarde kosten € 120.150.

*Uit 'Zicht op effect', de maatschappelijke prijslijst Movisie

Project Start Kansrijk

Samen Oplopen krijgt met regelmaat gezinnen doorverwezen die in de laatste fase van de zwangerschap zijn of waarbij het kindje net geboren is. Daarom sluiten we aan bij het landelijk programma 'Kansrijke start' door ons project 'Start Kansrijk'. De periode vanaf halverwege de zwangerschap tot 2,5 jaar na de komst van het kindje, telt ongeveer 1.000 dagen. In deze tijd koppelen we vrijwilligers aan gezinnen én organiseren we groepen voor zwangere moeders die allerlei informatie krijgen aangeboden rondom zwangerschap en bevalling. De pilot draait in Zeist met financiering van SOZW, het Kansfonds en de gemeente Zeist.

Koppelingen

Vanaf de start in juni 2020 zijn er 24 koppelingen van vrijwilligers aan gezinnen begeleid door de professionele coördinator. Drie moeders kwamen uit Nederland, de anderen uit niet-westerse culturen.

Dat betekent dat de moeder en andere familie van de zwangere vrouw vaak elders is. Vrijwilligers helpen spullen voor de baby bij elkaar te zoeken, gaan mee naar afspraken bij de verloskundige of het ziekenhuis, vertellen over de geboortezorg in Nederland, wat gebruikelijk is rond bevalling en geboorte en zijn een luisterend oor voor de moeders.

Groepswork

Verloskundigen merken dat de doelgroep 'gezinnen met veel problemen tegelijk' vaak niet op hun 'Centering Pregnancy' komt waar normaal gesproken de informatie wordt gedeeld. Samen Oplopen heeft ervaring met deze gezinnen. Binnen de lokale coalitie Kansrijke start stemmen we met de partners af welke gezinnen welke vorm van zorg krijgen. Verloskundigen, GGD (consultatiebureau), Welzijn, Voorzorg, Pharos en CJG zijn betrokken en kunnen doorverwijzen naar Samen Oplopen.

Online

In Coronatijd zijn de zwangerengroepen online gestart in overleg met de verloskundigen. Dat bleek eigenlijk heel goed te werken omdat de aanstaande moeders dan de deur niet uit hoeven. Zo krijgen ze toch van alles te horen over zwangerschap, bevalling en babytijd. Maar wat bijna nog belangrijker is: ze kunnen contact maken met andere zwangere moeders.

Zo gaan ze met elkaar meeleven. De zwangerengroepen voegen samen tot moedergroepen met thema's voor na de bevalling. Hier kunnen dan ook andere moeders bij aansluiten, die aangemeld worden via het CJG of andere netwerkpartners. In 2021 draaiden er 3 groepen: 2 zwangerengroepen en 1 moedergroep. Thema's zijn onder andere hechting, slapen, voeding, grenzen stellen, maar ook babymassage. Ons project voorziet in de behoefte aan informatie en contact van moeders die nog weinig contacten hebben.

Onze hoogtepunten in 2021

Feest!

In 2021 vierden we ons tienjarig jubileum. Verspreid over het jaar organiseerden we – voor zover de Corona-maatregelen dat toelieten – allerlei activiteiten. Op 19 januari verraste het bestuur ons met een jubileumfilm waar niet alleen de bestuursleden zelf maar ook een vrijwilliger, het Comité van Advies, het Oranje Fonds en een wethouder aan meewerkten. Er was een ingetogen feestelijke 'bijeenkomst'. De eerste gesteunde moeder vertelde geëmotioneerd haar verhaal over hoe het 10 jaar geleden ging en nu. Van alleenstaande depressieve moeder die geen gat meer in het leven zag tot krachtige moeder van 3 prachtige kinderen, eigen ondernemer en werkzaam in de zorg. Ook de trouwe vrijwilligers van het eerste uur vertelden. En natuurlijk deelden ook de gezinnen in de feestelijkheden; ze ontvingen een cadeaupakket en elk gezin kon op onze kosten met zijn vrijwilliger een dagje uit. In het najaar nodigden we daarnaast alle bestaande vrijwilligers-gezins-koppels uit voor een middagje spelen bij de Piramide van Austerlitz.

Bekijk hier:

Koninklijk bezoek

Een koninklijke afsluiting van ons het vierjarig Groeiprogramma dat Samen Oplopen doorliep: op 30 juni kregen we van Zijne Majesteit de Koning en Hare Majesteit Koningin Máxima ons eigen groeicertificaat uitgereikt. Dat gebeurde in Hilversum, samen met de andere 21 organisaties die het Oranje Fonds Groeiprogramma afronden. Het Groeiprogramma heeft als doel het vergroten van de professionaliteit van ondernemingen met een sociale doelstelling en het vergoten van het maatschappelijk effect van het sociale initiatief.

William Schrikker Initiatiefprijs

Trots waren we op het winnen van de tweede prijs bij de William Schrikker Initiatiefprijs 2021, goed voor een bedrag van € 5.000. Volgens het juryrapport laten we een grote betrokkenheid van vrijwilligers zien, die zich met hart en ziel inzetten voor gezinnen in een kwetsbare positie. De jury was ook onder de indruk van onze impactmeting. Samen Oplopen besteedt het bedrag aan het ontwikkelen van een nieuwe training voor vrijwilligers.

4

Corona: kansen en beperkingen

Door Corona konden we helaas niet alle gezinnen op de juiste manier bereiken. Het was wachten op een vaccin en tot die tijd bezochten minder vrijwilligers hun gezinnen thuis. En dat terwijl gezinnen waar stress de boventoon voert juist tijdens Corona wel wat extra hulp konden gebruiken. Gelukkig werden veel vrijwilligers creatief. Er werd buiten afgesproken of via schermpjes en dan vaker. Verrassend genoeg merkten we ook wat positieve

bijvangst van de pandemie. Zo werden we met zijn allen weer een stukje digivaardiger. In rap tempo digitaliseerden we onze trainingen; we kunnen hier de komende jaren op voortborduren. En dankzij de nieuwe, online manier van ontmoeten, werd het makkelijker om meetings met nieuwe gemeenten op te zetten. Minder reistijd, minder volle agenda's. Zelfs Middelburg leek dichtbij, en met succes: het werd een van de nieuw aangesloten gemeenten in 2021.

5

Samen Oplopen op het witte doek

We laten graag zien wie we zijn en wat we doen. Daarom maakten we in 2021 een heuse minidocumentaire en een korte, krachtige animatie. In de docu zien kijkers het warme en hartelijke contact tussen vrijwilligers en gezinnen. Er komen ook beleidsmedewerkers aan het woord, collega's en mensen die Samen Oplopen uitvoeren.

Bekijk hier:

Wie liever in twee minuten wil begrijpen wat we doen, kijkt naar de animatie, waarin we kort uitleggen hoe dankzij onze aanpak gezinnen geholpen worden, gemeenten geld besparen en werknemers van zorg- en welzijnsorganisaties beter kunnen helpen.

Bekijk hier:

6

Goud in handen

Een prachtige coproductie tussen Samen Oplopen en het Young Executives Program (YEP)-groep van trainingscentrum De Baak: op 14 oktober dachten jonge leidinggevende adviseurs mee met ons strategisch vraagstuk 'Hoe kunnen wij duurzaam impact maken?'. De YEP-groep deelde op 7 december een scala aan ideeën en adviezen en stak ons een hart onder de riem: we hebben goud in handen doordat zoveel sterke mede-inwoners in gemeenten gratis hun expertise als vrijwilliger delen met gezinnen. De groep gaf waardevolle tips over hoe we dat nog beter naar buiten kunnen brengen.

7

Samenwerking met Cosis

Met zorgorganisatie Cosis uit Noord-Nederland, die mensen helpt bij een verstandelijke of psychische beperking, zetten we onze handtekening onder een samenwerkingscontract. Met onze aanpak wil Cosis onderzoeken of het mogelijk is eerder hulp af te schalen. Vrijwilligers zorgen voor een versteviging van het netwerk en kunnen dan de ondersteuning aanvullen of minderen. We startten met een pilot in Westerkwartier, maar ook andere professionals van Cosis zijn gestart met onze werkwijze. Samen Oplopen is begonnen met het scholen van de eerste zes professionals. Voor Samen Oplopen betekent de samenwerking met Cosis een nieuwe manier om onze werkwijze aan medewerkers van een professionele zorgorganisatie over te dragen. Zodat alle gezinnen de kans krijgen om gesteund te worden door een vrijwilliger.

Onze impact in 2021

In een samenleving waarin sociale en duurzame waarden onderdeel uitmaken van de economie, is het van belang om maatschappelijke impact zichtbaar te maken, te meten en te kunnen managen.

Impactwaarde in euro's

MAEX, een platform dat impact inzichtelijk maakt, meet de social handprint van initiatieven die bijdragen aan een sociale en duurzame maatschappij. Het platform legt Samen Oplopen langs de lat van de Sustainable Development Goals. Daaruit blijkt dat de indicatie van de impactwaarde 2021 Samen Oplopen gelijkstaat aan een bedrag van € 3.280.000.

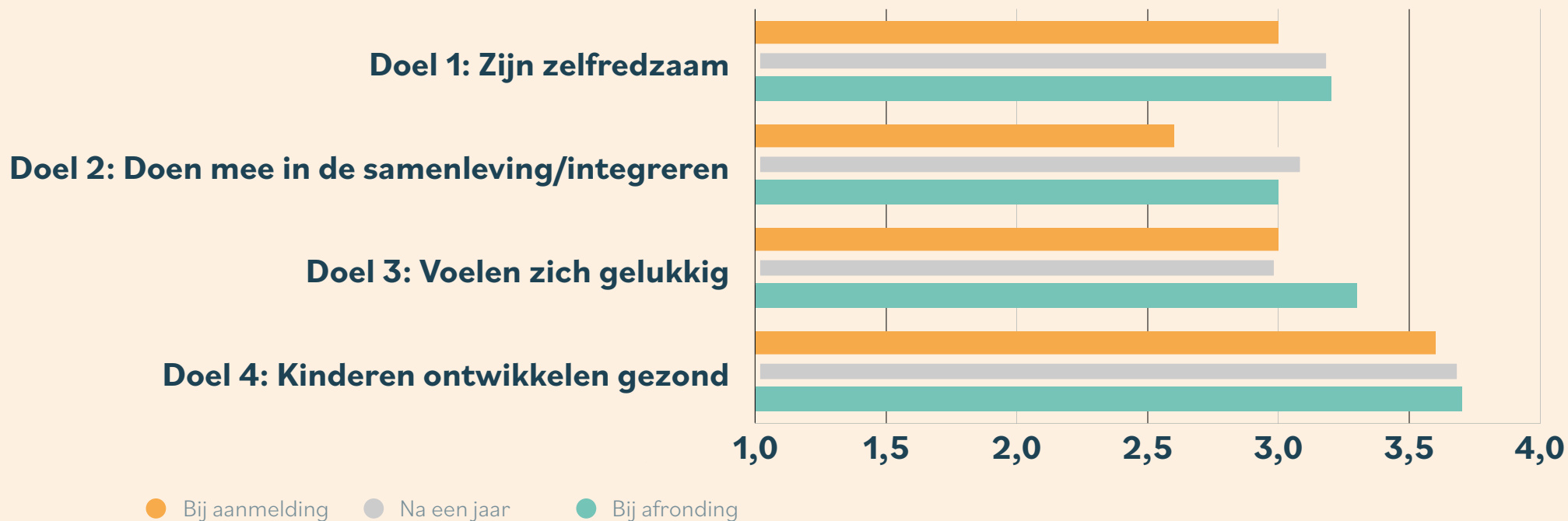

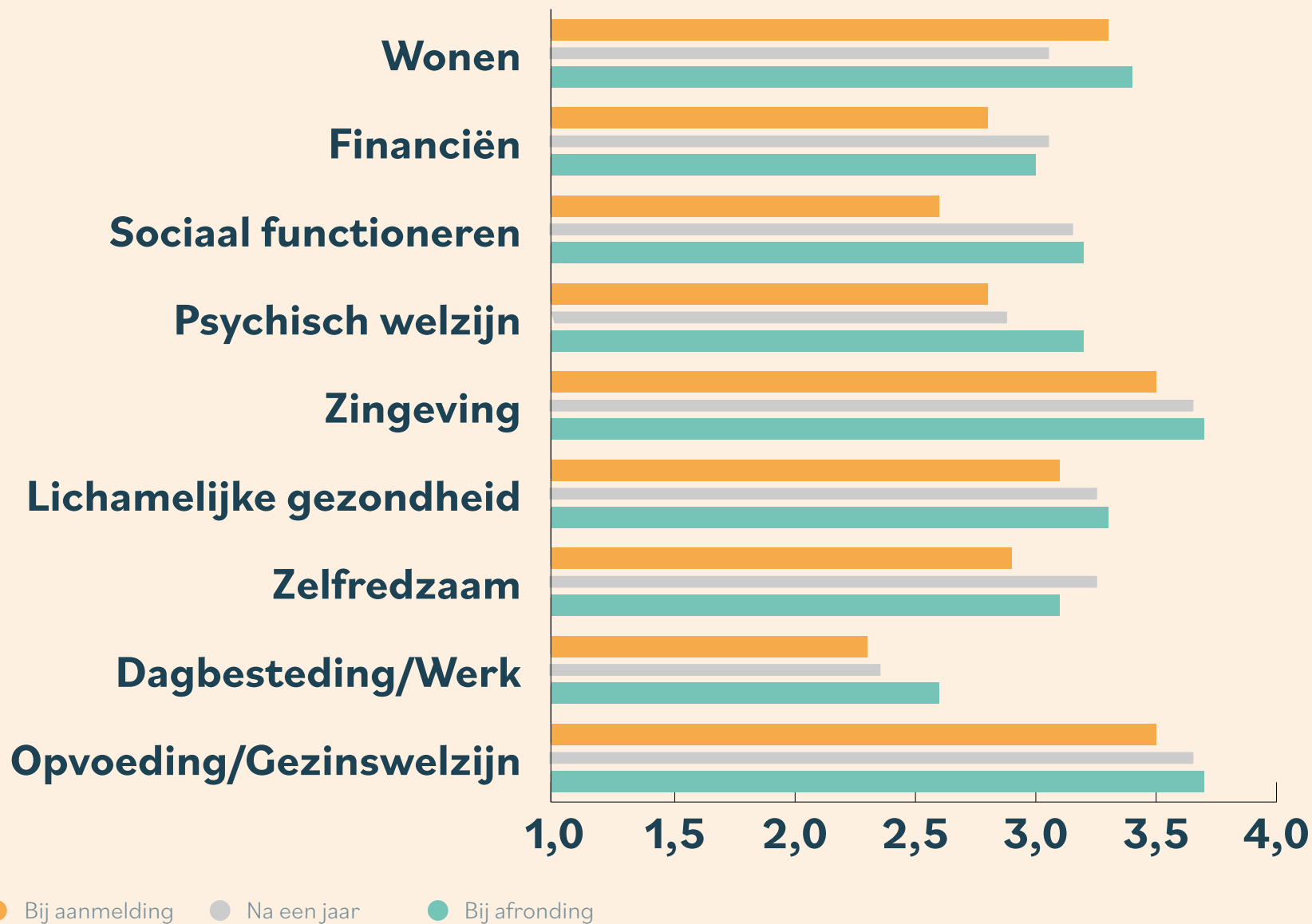
Rekenen we krap met een gemiddelde besparing van € 35.000 per gezin, dan besparen we met Samen Oplopen al ruim € 9 miljoen in 2021.

Gemiddelde score op de 4 Doelen van Samen Oplopen

Ieder jaar volgen wij welk effect de begeleiding van onze vrijwilligers en coördinatoren heeft op de gezinnen. Wij gebruiken hiervoor een meetinstrument dat samen is ontwikkeld met het lectoraat 'Participatie, Zorg en Ondersteuning' van de Hogeschool Utrecht en Avance Impact.

We gaan uit van 9 levensgebieden waarop we de ontwikkeling van de gezinnen meten, in combinatie met het meten van 4 doelen die we willen behalen bij de gezinnen. Gezinnen geven aan hoe het met hen gaat door middel van scores op een vierpuntschaal waarin 1 staat voor 'helemaal niet mee eens' en 4 voor 'helemaal mee eens'.

Onze impact in 2021

Inhoudelijke impact

Een gezin vult drie keer dezelfde vragenlijst in: bij het aanmeldingsgesprek, na een jaar en bij afronding van de begeleiding. De 35 vragen gaan over 9 levensgebieden. De resultaten in 2021 laten wederom zien dat Samen Oplopen positief uitwerkt op alle leefgebieden.

Wonen

Gezinnen wonen vrijwel allemaal in huurhuizen van de sociale woningbouw. Mensen zijn in eerste instantie blij met hun huis. We zagen in de Coronaperiode óf als er meer kinderen komen dat mensen minder tevreden werden met hun woonruimte. Doordat er niet doorgestroomd kan worden naar een groter huis, zitten ze klem. Na lange tijd komt er wat berusting.

Financiën

In coronatijd waren de instanties voor hulp bij financiën minder bereikbaar. Mensen hebben weinig te besteden en vinden het vaak lastig grip op hun financiën te krijgen. Of ze hebben moeite met het snappen van de ingewikkelde administratie en papieren. Vrijwilligers spelen hierin een mooie rol: ze lezen papieren mee en helpen goedkope winkels te vinden of de financiën te begrijpen. Óf ze gaan mee naar instanties die ouders of jongeren helpen met hun financiën.

Sociaal functioneren

Dit is de op één na laagste score bij binnenkomst van de gezinnen. Gezinnen en jongeren hebben weinig mensen waar ze hun verhaal kwijt kunnen. Ze voelen zich eenzaam en geïsoleerd. Juist hierop maken de vrijwilligers veel verschil. Het is mooi om te zien wat er gebeurt als er een vrijwilliger in het gezin komt. Ondanks de lockdowns is er contact geweest met vrijwilligers en coördinatoren. Al was het soms maar met bellen of beeldbellen. Mensen hadden daardoor het gevoel er niet alleen voor te staan.

Psychisch welzijn

Dit is een opvallend goede score gezien de coronatijd met alle lockdowns van dien. We zien dat de verbinding met de vrijwilligers en hun netwerk de reden is dat ouders, kinderen en jongeren zich toch een stuk beter zijn gaan voelen. Een klein aantal gezinnen scoort wél laag bij de uitstroom. Het gaat slechter met ze dan bij binnenkomst doordat er veel ellende tijdens de koppeling naar boven kwam. Voor deze gezinnen hebben we extra hulp ingezet. Juist bij deze gezinnen is het zo enorm belangrijk dat de vrijwilliger in de buurt blijft. Zie bijvoorbeeld het verhaal van Isabel.

Zingeving

Gezinnen scoren hoog bij binnenkomst, verbeteren iets door de inzet van Samen Oplopen en stromen met zeer hoge cijfers uit. Ouderschap geeft hun leven zin. Zij ervaren hun leven als zinvol en dat wordt nog eens vergroot door alles wat de vrijwilliger en coördinator van Samen Oplopen samen met hen bewerkstelligen

Lichamelijke gezondheid

Gezinnen en jongeren scoren hier redelijk goed op. De stress ligt veelal niet op lichamelijke vlak. Gezinnen en jongeren die wél lichamelijke klachten hebben en op dit gebied slecht scoren, halen hier het gemiddelde naar beneden. Opvallend is dat deze ouders óók slecht scoren op psychisch welbevinden. Lichamelijk klachten hebben logischerwijs impact op psychisch welbevinden - en vice versa.

Zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid gaat over je leven goed kunnen beheren op meerdere gebieden. Door de lockdowns waren de kinderen veel thuis en was hulp voor ouders en jongeren minder toegankelijk. Vrijwilligers konden minder mee naar instanties, want die waren dicht. In de lockdowns waren de vrijwilligers daardoor zelf

degenen die de zaken met de kinderen en ouders oppakten. Dat de eindevaluatie iets lager scoort dan de tussenevaluatie verklaren we doordat ouders en jongeren het wellicht 'eng' vinden om dingen alleen te gaan doen als de coördinator de begeleiding gaat afronden. Bij de paar gezinnen die het bij uitstroom echt nog niet alleen konden, verlengden we de koppeling of verwezen we het gezin door naar hulpverlening.

Dagbesteding/werk

Dit is de minst goede score van alle levensgebieden. We zien een lagere score bij binnenkomst en ook bij de eindevaluatie dan de jaren ervoor. We verklaren dat door corona. Vrijwilligerswerk kon niet doorgaan en ouders, kinderen en jongeren konden niet doen wat ze hadden willen doen. Daarnaast werkt een aantal ouders en jongeren in de horeca, de sector die nagenoeg stil lag tijdens corona. We zien wel een duidelijke verbetering in de scores na een en twee jaar. De vrijwilligers helpen actief mee zoeken naar vrijwilligerswerk en werk. En de dagbesteding wordt leuker dankzij de gezelligheid en activiteiten die de vrijwilliger in het gezin brengt.

Opvoeding/gezinswelzijn

Ouders scoren al bij binnenkomst hoog op dit gebied. Ze zijn dus tevreden over hoe het gaat met de kinderen. De stress die zij ervaren gaat blijkbaar niet over hun ouderschap, gezin en de kinderen. Coördinatoren kunnen hier soms een ander beeld over hebben. Als Nederlanders kijken wij soms anders aan tegen goed ouderschap. Kinderen zaten in coronatijd bijvoorbeeld veel binnen en vaak achter schermpjes. In onze Nederlandse cultuur vinden wij dat buiten zijn, samen spelen en bewegen belangrijk is. Als er vertrouwen is met de vrijwilliger zien ouders dat sommige dingen ook anders en beter kunnen. Op dat moment ontstaan de opvoedvragen.

Inzet vrijwilligersechtpaar vergroot kwaliteit van leven Isabel

Dit hielp Isabel op de rit:

- Vrijwilligersechtpaar bouwen warme band op met gezin
- Staan klaar voor Isabel op praktisch en emotioneel vlak
- Helpen met klussen in en om huis

Meestal zien we dat de cijfers in de impactmeting verbeteren door de inzet van Samen Oplopen. Maar soms blijft leed bestaan en gaat het zelfs slechter tijdens de koppeling door allerlei nieuwe tegenvallende omstandigheden. Deze situaties halen het gemiddelde van onze impactmeting naar beneden. Maar helpt de betrokkenheid van een vrijwilliger dan niet? Ja, zeker wel! Juist in die situaties is het wellicht nóg belangrijker dat zij er zijn en blijven. En dat past helemaal bij de Presentiebenadering, die voor Samen Oplopen zo belangrijk is. Zo verliep het ook bij Isabel.

Isabel, een alleenstaande moeder met Zuid-Europese roots, woont al vijftien jaar in Nederland. Ze is moeder van twee pubers. Isabel kampt met gezondheidsklachten en ziekten. Al snel blijkt dat de prognose is dat het achteruit zal blijven gaan. Ze wordt steeds beperkter in energie en mobiliteit. Het sociaal team heeft gezorgd dat er huishoudelijke ondersteuning komt. Isabel probeert te genieten maar wordt dagelijks geconfronteerd met wat zij allemaal niet kan. Zij heeft financiële zorgen en verdriet over de situatie. Daarnaast ervaart ze dagelijks de confrontatie met wat zij graag zou willen doen voor en met de kinderen maar wat haar niet lukt. Isabel is een warme, intelligente vrouw die zo zelfstandig mogelijk leeft. Ze heeft een goede band met haar kinderen; er is openheid en vertrouwen.

Jan en Anneke zijn als vrijwilligersechtpaar gekoppeld aan Isabel en haar gezin. Ze helpen met grote klussen in huis zoals het onderhouden van de tuin en helpen met huiswerk waar nodig. Ze staan Isabel ook op praktisch vlak bij; zo brengen ze de jongste regelmatig naar school. Jan en Anneke zijn betrokken en er is een warme band ontstaan met het gezin.

Bij het gezin is een 0/1-meting afgenomen door de coördinator. De scores laten zien dat er op alle leefgebieden zorgen zijn. Daarnaast scoort dit gezin bij de tussenevaluatie (1-meting) op de leefgebieden dagbesteding/werk, lichamelijke

gezondheid en psychisch functioneren een stuk slechter dan bij de aanmelding (0-meting).

De impact van de vrijwilligers is enorm. Hun inzet en aanwezigheid verbetert de kwaliteit van leven van Isabel en haar kinderen. Dat Jan en Anneke voor haar klaarstaan vermindert de zorgen en het eenzame gevoel van moeder. Voor de kinderen betekent dit dat er meer rust is. De jongste is zichtbaar vooruitgegaan in schoolprestaties. Doordat Jan en Anneke ook de tuin onderhouden, kunnen Isabel en de kinderen weer meer genieten van het buiten zijn. Dit vergroot hun woonplezier ondanks het feit dat Isabel ontevreden is over haar huis vanwege de gehorigheid.

Als de vrijwilligers er niet waren geweest, zouden de kinderen slechter scoren op school en wellicht blijven zitten. Isabel zou alleen zijn en geconfronteerd zijn met wat ze niet kan, dit zou haar depressief maken. Ze is daar gevoelig voor. Het huis en de tuin zouden niet onderhouden kunnen worden, dit heeft impact op alle gezinsleden. De financiële problemen zouden schulden geworden zijn.

De getallen

Dankzij Jan en Anneke zijn de volgende kosten* bespaard:

- Meerkosten rugzak leerling:	€ 6.000
- 10 uur begeleiding Praktijkondersteuner Huisarts (POH)	€ 800
- Mocht dit geleid hebben tot deeltijdbehandeling GGZ	(€ 8.000)
- Inzet jeugdzorg:	€ 7.500
- Schuldhulpverlening (€ 1.500 p/jaar x 3 jaar):	€ 4.500
- Budgetcoach (€ 94 p/mnd, 2 jaar lang):	€ 2.256

Kostenbesparing totaal: € 21.056 tot 29.056

Kosten Samen Oplopen per jaar: € 2.500

*Uit 'zicht op effect', maatschappelijke prijslijst Movisie

Samen staan we sterker

Vanuit een gezamenlijke droom om gezinnen met stress te ontlasten en veerkracht van ouders te versterken door nieuwe waardevolle contacten zijn Buurtgezinnen, Steunouder, Home-Start en Samen Oplopen in 2019 een collectief gestart. In 2021 trokken we de samenwerking aan met een subsidie van VWS. Samen willen we ervoor zorgen dat voor alle kinderen en gezinnen in Nederland informele steun beschikbaar komt als daar behoefte aan bestaat. Zodat gezinnen overeind blijven en kinderen thuis gezond kunnen (blijven) opgroeien.

Iedere deelnemer van het collectief 'Informele steun voor kind en gezin' heeft zijn eigen expertise. Buurtgezinnen en Steunouder bieden een gastvrij steungezin aan een kind uit een gezin met veel stress, Home-start en Samen Oplopen plaatsen een vrijwilliger in het gezin waar stress de boventoon voert. Home-Start is er voor opvoed- en gezinsondersteuning bij lichte, alledaagse opvoedvragen. Samen Oplopen onderscheidt zich van Home-start doordat vrijwilligers in de volle breedte van de problematiek meedoen en -denken én worden begeleid door een coördinator die ook haar hulpverlenerexpertise kan inzetten.

De partijen kennen elkaars werkwijze goed en proberen elkaar waar mogelijk te versterken of te vertegenwoordigen op bijeenkomsten van bijvoorbeeld Kansrijke Start, VWS, VNG en jeugdcongressen. Het collectief bundelde de krachten in 2021 om de toegevoegde waarde van informele steun aan kinderen en gezinnen onder de aandacht te brengen bij gemeenten en organisaties in Nederland. Daarvoor ontwikkelden we allerlei middelen die we verspreiden in 2022.

Dankzij het collectief kunnen we met elkaar een brede basis voor informele steun in gemeenten neerzetten. Dat is fijn voor kinderen en gezinnen en werkt besparend voor de zorg.

*De landelijke programmaleiders/initiatiefnemers v.l.n.r.:
staand: Gerda Groen (Home-Start) en Maria Wassink (Steunouder),
zittend: Linda Otterman (Samen Oplopen) en Leontine Bibo (Buurtgezinnen)*

Stichting Samen Oplopen kon haar diensten verlenen dankzij subsidies van de uitvoerende gemeenten en door donaties van:

Kansfonds

SOZW - Stimuleringsfonds Zorg en Welzijn Zeist

MAEX

William Schrikker stichting

Van Tellingen Pul Fonds

Oranje Fonds

ZonMw

Rotary op Seijst

Lions Zeist

Utrechtse Odd Fellows

Diaconie PKN Zeist

Particulieren

Dit jaarverslag is tot stand gekomen door:

Thomas Daalder van newww.nl die op vrijwillige basis de infographics maakte en de vormgeving verzorgde, en Lotte de Wit die de meeste teksten schreef.

Voor informatie over Samen Oplopen in uw gemeente en landelijke stichting Samen Oplopen kunt u contact opnemen met Linda Otterman.

+31 6 811 36 075

lindaotterman@samen-oplopen.nl

www.samen-oplopen.nl

Stichting Samen Oplopen heeft de ANBI status van de belastingdienst.

SAMEN OPLOPEN
ER ZIJN VOOR GEZINNEN